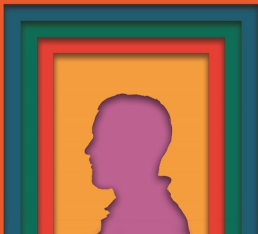

GARÁŽOVÉ LIBERTANGO

Jozef Heriban

Garážové
Libertango

Jozef Heriban

Garážové
Libertango

slovar

Napísanie diela podporil z verejných zdrojov formou štipendia

U. fond
na podporu
umenia

Copyright © Jozef Heriban 2023

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2023

ISBN 978-80-556-6381-4

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Venujem Vande, Tami a Babsy

Buenos Aires – Bratislava – Marsa Alam
2013 – 2023

Argentínske tango je stav duše. Šťastie. Nirvána. Zmiznú všetky naše trápenia. Všetky naše neúspechy a prehry. Nedostatky. Ponižovania aj krivdy. Naša duša sa spojí s vesmírom. Nikdy nevieme, kedy sa to stane. Nikdy nevieme, s ktorou tanečnicou, s ktorým tanečníkom ten stav zažijeme. Dokonalý súzvuk. Dokonalé spojenie...

Môže literatúra zachytiť moment, keď tanguero opúšťa tento vystresovaný svet a stúpa k nebu? Keď splynie s vášnivou hudbou? Dá sa napísať kniha o pocitoch ľudí, ktorí každý deň na celom svete tancujú na milongách argentínske tango? Dá sa zachytiť slovami ich závislosť? Ich radosť? Ich sklamanie? Ich žiarlivosť? Ich láska?

Neviem, či je to možné. A dá sa zachytiť slovami vôňa rozvíjajúcej sa púštnej ruže? Dojímavá melódia bandoneónu? Pocit, keď tanečníci letia v tesnom objatí v nekonečnom vesmírnom priestore?

Keď o tom uvažujem, čo sa vtedy pred rokmi stalo, neviem sa stále zbaviť pocitu viny. Akoby som bol za to nejakým spôsobom zodpovedný. Aj keď viem, že možno bolo všetko dávno zapísané niekde vo hviezdach. Že človek veľakrát nerozhoduje o svojom osude...

Michal Kahn tomu najskôr nechcel uveriť. Presviedčal sa, že to nie je pravda. Možno je prepracovaný, a tak sa mu len zazdalo, že za starou mrazničkou v kúte garáže uvidel menšie zviera, ktoré sa podobalo na potkana. Nebol si vôbec istý. No čo ak to bol naozaj potkan? Hrozná predstava. A možno to bol len nejaký tieň. Tušený pohyb. Halucinačný omyl. Nejaká zmaterializovaná skrývaná úzkosť.

Už včera, keď sa stretol s Milanom Dunajom, uznávaným sinológom, ktorý mu doniesol porcelán zo začiatku dvadsiateho storočia s nejasným pôvodom, pociťoval akési zvláštne neprijemné chvenie v oblasti hrudníka. Zaprášená žiarivka zablikala do letmej spomienky na naceňovanie ručne maľovaných tanierikov so symbolmi paulovnie. Bola to len desatina sekundy. Mikrookamih. Takú rýchlu zmenu svetla oko ani nedokáže zaznamenať a dezorientovaný mozog to vyhodnotí ako nečakaný pohyb. Možno to nebol potkan. Možno je za starou, no stále funkčnou mrazničkou len malé mača. Čo bude robiť s malým mačaťom? Kto sa bude oň starať, keď pôjde na služobnú cestu? Okamžite si uvedomil, že na služobné cesty vlastne nikdy nechodil. Ale predsa. Samozrejme, keby to bolo mača, dokázal by situáciu vyriešiť. Ale čo ak to bol naozaj potkan?

Michal Kahn sa opatrne rozhlíadal okolo seba. Garáž bola plná škatúl s rôznymi pohľadnicami, hračkami, hodi-
nami, starým porcelánom. Keď sa začala sezóna, chodieval
na Červený Kameň predávať starožitné predmety, ktoré si so
sebou niesli jedinečné príbehy. Neboli to ktovieako hodnot-
né kúsky, ale preňho predstavovali istý drobný príjem a naj-
mä určitú formu socializácie. „Prosím vás, koľko stojí ten
drevený mlynček na kávu? Dvadsať? A melie? Nie? Že deko-
rácia na chalupu? Pätnásť by bolo veľa, čo tak desať? Že nie?
Tak sa dohodneme na dvanásť?“ Nerád lícitoval, no zhová-
ranie s neznámymi kupujúcimi ho bavilo.

Niekedy si o svojich „starožitnostiach“ vymýšľal príbe-
hy, ktorým by dozaista ani sám neveril. Mladí chodili na
Červený Kameň, aby si urobili posty na instagram. Dalo sa
im nahovoriť, že ten gramofón pochádza z Budmerického
kaštieľa. Že v najlepších časoch vyhrával významným literá-
tom, keď tam chodievali písať Peter Karvaš alebo Laco Bal-
lek. Horšie bolo, že dvadsiatnikom to aj tak nič nehovorilo.
Karvaš a Ballek boli pre nich zabudnutou minulosťou. Vy-
fučaný vzduch. Hviezdny prach. Prach si a v prach sa obrá-
tiš. A rovnako aj Rudo Sloboda alebo Dušan Mitana. Znovu
sa mu zazdalo, že za starou mrazničkou sa niečo pohlo. Po-
maly sa priblížil k druhej strane garáže.

Načúval so zatajeným dychom. Pred ním boli o stenu opre-
té rozhegané bicykle, tmavozelené umelohmotné prepravky
s vyradenými knihami, dokrivené hrable, hrdzavé rýle, sta-
ré lyžiarske palice, papierové škatule od banánov, v ktorých
mal všetky nepotrebné dokumenty a fascikle. Mal by to ko-
nečne všetko poupratovať a nepotrebné veci vyhodiť. Ak sa
do jeho garáže naozaj našahoval potkan, musí v nej definitívne

urobiť poriadok a odporne krpaté zviera vypuďiť alebo chyťť do pasce. Pri tejto predstave sa ho znovu zmocnil neopísateľný pocit hnsu. Predstava malého agresívneho hlodavca v ňom vyvolávala dobre známy stav úzkosti. Určite musel mať ako malý chlapec nejaký zážitok s potkanmi, ktorý si už nepamätá.

Pomaly prešiel k mrazničke. Mal by ju opatrne odsunúť a zistiť, či sa nemýli. Možno je všetko v poriadku a za elektrospotrebičom nájde len chuchvalce niekoľkomesačnej špiny. Ale čo ak sa tam naozaj skrýva odporňý tučný jediniec! Čo urobí? Pozrel dolu na svoje staré kožené prezuvky. Mal by si okamžite obuť nejaké masívne baganče a na holenné kosti pripevniť špeciálne chrániče. Čo spraví potkan, keď niekto odsunie mrazničku? No predsa zaútočí! Okamžite zaútočí. Potkany sú rýchle a nebezpečné.

Bol presvedčený, že vie presne identifikovať typické správanie potkanov. Všetkých. Slovenských, európskych aj tých z ostatných kontinentov. Zahryzne sa mu okamžite do prstov nôh. Cítil, ako sa mu na chrbte zježili chlčky. A čo keď sú tam dva potkany? Vyhladovaný rozpínavý párik. Nebude mať žiadnu šancu. Jeden skočí na jeho nechráňenú holennú kosť a druhý sa mu zahryzne do brucha.

Michal Kahn začal opatrne ustupovať ku vchodovým dverám. Cítil, ako sa začína potiť na celom tele. Teraz si už vôbec nemyslel, že za mrazničkou je učupené nejaké malé bezbranné mača. Skrýva sa tam zákerný hnedý potkan. A navyše môže byť aj chorý. Pohryzie ho a on zomrie v strašných mukách na otravu krvi. Určite sa nemýlil. Musí sa pripraviť na novú situáciu. Musí ihneď zavolať deratizérov.

Hore v byte si uvaril silnú prekvapkávanú kávu, otvoril počítač a na youtube si pustil obľúbenú Stingovu pieseň „It’s probably me“ interpretovanú Gregorym Porterom na slávnostnom odovzdávaní hudobných cien Polar Music Prize. Do vyhľadávača napísal dve slová – deratizácia, Bratislava. Na obrazovke sa objavilo niekoľko stránok, ktoré ponúkali rýchlu odbornú pomoc. Dozvedel sa, že deratizácia je činnosť, ktorá vedie k vyhubeniu či zníženiu počtu hlodavcov v zamorenom prostredí. Vykonáva sa hlavne v priestoroch, kde hrozí riziko poškodenia zdravia a majetku človeka, či už priamym kontaktom s hlodavcami, alebo nepriamo cez napadnuté potraviny, trus a moč. Pri tých informáciách sa mu zazdalo, že Porterov spev je tentoraz celkom nevýrazný a váhavý.

Otvoril ďalšiu stránku. Do očí sa mu škerila zákerná hlava perfídneho potkana. Ježiši Kriste, prečo sa toto odporné zviera rozhodlo našťahovať práve do jeho garáže?! Alebo sa mylí, tak ako mnohokrát v minulosti, keď pred odchodom na Červený Kameň musel ísť opätovne skontrolovať, či skutočne vypol žehličku? Dočítal sa, že okrem deratizácie špeciálne tímy ponúkajú ešte dezinfekciu, teda likvidáciu hmyzu a iných škodlivých článkonožcov, presnejšie švábov, rusov, ploštíc, mravcov, ôs a sršňov. V ponuke bola aj dezinfekcia choroboplodných a nežiaducich mikroorganizmov. Všetky firmy používali pre svoje služby skratku DDD.

Po zrelej úvahe sa rozhodol, že dnes nebude nič organizovať. Nemá predsa ešte istotu. Zaplatí kopec peňazí a deratizéri nakoniec zistia, že si všetko vymyslel. Prešiel v kuchyni k chladničke, otvoril ju a vytiahol údenú slaninu zabalenú v papieri. O niekoľko minút neskôr položil dva úzke voňajúce plátky na malý drevený stolček blízko mrazničky. Chvíľu

stál bez pohnutia pri dverách vedúcich na schodisko domu a načúval. Ticho. V tmavom priestore nezaznamenal žiaden pohyb.

V jeho ústach sa objavili vystrašené sliny. Preglgol. Čo keď sa v kútoch skrývajú ďalší smradi? Nie jeden, ale celá svorka. Alfa samci vpredu a za nimi zákerne sa plaziaci posluhovači. Zhlboka sa nadýchol, aby potlačil vznikajúcu paniku. Ale čo keď si to všetko len vymyslel? Čo keď to bol len odraz svetla?

Cez zaprášené okno garáže dopadali do priestoru zlatisté lúče horúceho popoludňajšieho slnka. V ich mäkkej žiare jemne vibrovali jemnučké čiastočky zvíreného prachu. Prudko sa otočil a niekoľko minút bez pohybu civel na starú mrazničku. Nič. Ticho. Pomaly vypúšťal z pľúc zadržaný vzduch. Žiadny pohyb. Mýlil sa. Určite sa mýlil. Pochopil, že to tentoraz bola len jeho paranoidná predstava. Našťastie.

Jelena Filippovna Orlovova sedela pri stolíku, na ktorom mala položený pollitrový pohár čierneho piva. Ovievala sa obrázkovou marketingovou skladačkou a v neznesiteľnej horúčave leta vyzerala sviežo a oddýchnuto.

„Už som myslela, že neprídeš,“ privítala ho, žmúriac ponad jeho hlavu na siluetu Bratislavského hradu.

„Prepáč, musel som ešte niečo súrne vybaviť. Chcel som ti zavolať, ale nevedel som nájsť mobil. Teda dúfam, že som ho nestratil.“

S Jelenou mali taký rituál. Každú stredu o piatej chodili spolu na pivo do pubu oproti Dómu svätého Martina. Sedeli

vonku pri stolíku, pozorovali turistov, ktorí schádzali dolu starým kamenným schodiskom, a vymýšľali si ich osudy. Tipovali, či sú opustení, rozvedení, ženatí, šťastní alebo nešťastní. Či majú deti, čo robia ich manželky, akú hudbu počúvajú, čo čítajú a či sú zamilovaní.

Jelena pracovala vo verejnoprávnej televízii v spravodajstve. Narodila sa v Košiciach a po perestrojke sa spolu s rodičmi presťahovala do Moskvy, kde vyštudovala žurnalistiku a cudzie jazyky. Vydala sa za talentovaného neuznaného slovenského divadelného režiséra, presťahovala sa späť na Slovensko a po ťažkých piatich rokoch dennodenných bojov sa rozviedla. Bola potomkom slávnej ruskej aristokratickej rodiny, ktorá po revolúcii v roku 1917 musela utiecť z Ruska a roztratila sa po svete.

Michal ju spoznal pred niekoľkými rokmi na kurze argentínskeho tanga. Nepamätal si z toho tanečného workshoppu vôbec nič, iba Jelenu. Niektorí ľudia sú na jeden deň, niektorí na roky, niektorí na celý život. Posadil sa vedľa nej a naznačil servírke, že si dá tiež pivo.

„Vedela by si žiť s potkanom?“ spýtal sa.

Jelena si nechápavo vošla rukou do vlasov a jemne sa k nemu naklonila.

„Ako to myslíš?“

„Tak ako to hovorím.“

„S potkanom?“

Jelena chvíľu rozmýšľala a potom sa s ruským prízvukom spýtala:

„Myslíš, že by bol v mojom byte?“

„Například.“

Predstavil si svoju zanedbanú garáž, starú mrazničku opretú o stenu pri dverách do záhrady, dva kúsky voňavej údenej slaninky na obitom plechovom tanieri položenom na drevenom stolíku.

„Čo by si urobila, keby sa v jednej chvíli objavil v tvojom živote potkan?“

„Ochočila by som si ho.“

Jelena tak zvláštne vyslovila slovo „ochočila“. Mätko a spevavo. Ako keď sa niekto chystá na ďalekú cestu. Ako keď človek tuší, že toho druhého už nikdy v živote neuvidí. Ako keď jej praprarodičia utekali po Veľkej októbrovej revolúcii z Ruska. Len so šperkami zašitými v dlhých kabátoch. Emigranti.

„Ochočila?“

„Ochočila,“ zopakovala. „Naučila by som ho prať, žehliť, variť, upratovať. Keby som prišla večer domov, čakal by ma v chodbičke pri dverách kúpeľne.“ Tá predstava sa jej asi zapáčila, a tak odhodlane dodala: „Žila by som s ním.“

Michal Kahn sa nedôverčivo spýtal:

„To myslíš vážne? Ty sa nebojíš potkanov?“

Jelena pobavene pokrútila hlavou. Michal zrazu uvidel pred sebou divokú šelmu. Mačacie oči sa zlovestne leskli.

„Hrám sa,“ povedala s milým úsmevom. „Zavolala by som deratizérov alebo by som si na internete kúpila nejaký elektrický odpudzovač.“

„Odpudzovač potkanov?“ skúmavo zopakoval.

„Nainštalovala by som ho niekde hore na poličku, aby boli impulzy čo najsilnejšie a počkala, kým neodíde.“

„To sa dá kúpiť na internete?“

„Všetko sa dá kúpiť na internete...“ zauvažovala. „Teda okrem lásky. Láska buď je, alebo nie je.“

Michal si všimol pri múriku gotického kostola ženu oblečenú v dlhých tmavých šatách so šatkou na hlave. Za ruku držala asi šesťročné čiernovlasé dievčatko. O niečo starší chlapec stál vedľa nej a nedôverčivo pozoroval okolie. V ich neistom postoji bolo niečo fascinujúce. Michal nevedel presne povedať, čo ho na osamotenej žene tak zaujalo. Možno jej cudzokrajná inakosť, možno nejaká zvláštna energia. Vytiahol rýchlo z batoha svoju starú Leicu a urobil niekoľko záberov. Žena si všimla namierený objektív a podvedome si chlapca pritísila k telu. Michal znovu stisol spúšť.

„Čo fotíš?“ Jelena Filippovna sa otočila a snažila sa zachytiť smer Michalovho pohľadu. V tej chvíli sa za chrptom ženy objavil počerný muž oblečený vo voľných plátenných nohaviciach. V rukách držal dve veľké tmavozelené tašky. Keď zbadal pred sebou priestranstvo plné oddychujúcich ľudí, prekvapene zastal. Niečo náhlivo povedal svojej partnerke a rýchlo zacúval späť do uličky vedúcej k hlavnému vchodu do katedrály. Neznáma žena ešte pár sekúnd váhavo postála, potom sa vystrašene otočila a zmizla s deťmi za kamenným múrom kostola.

Hneď ako sa vrátil domov, išiel skontrolovať garáž. Kúsky slaniny ležali bez pohnutia na svojom mieste. Opatrne prešiel k mrazničke. Vzadu v zátylku zacítil známy vibrujúci strach. Čoho sa vlastne tak bojí? Nejakého neznámeho krpatého hlodavca?! Určite si to všetko len vymyslel. Keby

tu bol potkan, slanina by sa určite spokojne nevyvalovala na drevenom stolíku. Ostražito sa rozhlíadal po zapratanom priestore. Aj tak by mal pre istotu škatule so starožitnosťami preniesť na nejaké bezpečnejšie miesto. Pre istotu. Niekde čítal, že potkany všetko rozhrýzú. Vraj zožerú všetko. Papier, umelú hmotu, drevo, šatstvo.

Zhlboka sa nadýchol, či nezacíti typický zápach výkalov. Bol na seba hrdý, že neprepadol panike. Nevolal vystrašene na nejakú premúdreľú deratizačnú službu. Vlastne si ani nevedel predstaviť, ako sa taká deratizácia robí. Nech už to bolo akokoľvek, cítil veľkú úľavu, že nemusí riešiť nejakého pridrbaného potkana.

V obývačke zariadenej starožitným nábytkom otvoril svoj notebook a prihlásil sa na azete. Už niekoľko rokov sa snažil zoznámiť prostredníctvom netu s nejakou inteligentnou partnerkou. Aj keď bol k takejto forme nadväzovania známostí skeptický, každý deň aspoň na chvíľu navštívil svoj profil. Hneď po rozvode sa rozhodol, že na dovolenku už nikdy nepôjde sám.

Nebude sedieť niekde pri bare na brehu mora a bezútešne popíjať slabé hotelové pivo. Nebude kráčať skoro ráno osamelý po vlhkom piesku a pozorovať vychádzajúce slnko, ktoré sa váhavo objaví nad nekonečným horizontom mora. Nebude hľadať voľné ležadlo medzi popárenými dvojicami a mladými ambicióznymi rodinkami s vreštiacimi deťmi. V hlave si už vtedy urobil hypotetický zoznam všetkých možných spoločníčok. Aj sa spýtal niekoľkých bývalých kolegyň v škole, hľadal kamarátku na dovolenku aj v tango komunite, ale nikoho nenašiel. Možno by s ním išla Jelena, ale tej to nikdy nenavrhol.

Nakoniec si založil profil na azete. Anonymný a bez fotografie. Nevedel sa vyrovnat' s predstavou, že by ho jeho bývalé žiačky alebo dokonca kolegyne z gymnázia spoznali v nedôveryhodnom priestore. Napísal výšku, váhu, vzdelanie, krátku Prévertovu citáciu ako návnadu. „Nad strechou Veľkého paláca sa zimné slnce potáca a vytráca... tak ako ono, sa aj moje srdce vytratí, a odíde aj všetka moja krv... odíde hľadať ťa, moja láska, moja krása... a nájde ťa, tam kde si...“ A čakal.

Na monitore svietila správa od Sophie. Po dlhom čase konečne zareagovala na jeho opakované pokusy o nadviazanie kontaktu. Krásna a neprístupná. Nebol si, samozrejme, istý, či jej fotografia na profile je pravá, ale predpokladal, že verše, ktoré mala uverejnené na svojej stránke, boli jej. Tie básne ho naozaj zaujali. Otvoril komunikáciu. Pod jeho rýchlou poštou, v ktorej použil znovu Jacquesa Préverta: „Stratená... hladná... zimomravá... sama a v dlani groša niet... dievčina šestnásťročná stála tam ako kvet... na Námestí De la Concorde... pätnásteho augusta na obed“, bola odpoveď:

„Stála a mlčala... a patril jej celý svet... a áno, bolo to v auguste... nie potom ani pred...“

Vedel, že Sophie sa narodila v znamení Leva, a tak napísal:

„Bolo to v júli... ale august patrí Levom... tak asi preto sa Prévert rozhodol pre august... Levi sú silnejší ako Raci.“

Sophie svietila na zeleno, a tak po chvíli prišla odpoveď:

„Aj koniec júla patrí Levom... Ja som Lev, som krajina *hic sunt leones*...“

Pretože vôbec netušil, čo spojenie „*hic sunt leones*“ znamená, vložil ho do vyhľadávača. Dozvedel sa, že sa používa na označenie neprebádaných, bielych miest na najstarších mapách. Na obrazovke zablikala ďalšia správa:

„V mojom prípade niet čo objavovať. Čiernohrivá levi-
ca s telom sfingy a s tvárou pobealice... Veľkňažka... každé
ráno sa narodí Boh... ohnivý žrebec putuje po oblohe...“

Potvrdilo sa, čo predpokladal. Na druhej strane sedela
inteligentná protihráčka. Napísal:

„Inak, oceňujem tvoje rýmy: ... stála tam ako kvet...
a patril jej celý svet... pätnásteho augusta na obed... nie po-
tom ani pred...“

„Snažíš sa, ale do môjho priestoru sa len tak ľahko nedo-
staneš.“

Michal si znovu otvoril Sophiin profil a pozorne si prezrel
zverejnené fotografie. Pred sebou videl ženu s tmavými pri-
žmúrenými očami a ostro vykrojenými plnými perami. Há-
dal jej okolo tridsaťpäť rokov. Nevedel vôbec pochopiť, ako
môže takáto príťažlivá žena celé dni vysesádať na zoznamke.

„Milá Sophie, už si vydala nejakú zbierku básní? Pôjdem
si ju hneď kúpiť.“

Po tejto správe sa Sophie odmlčala. Asi sa dotkol jej au-
torského ega. Prečo by zverejňovala svoju tvorbu v tomto
podivuhodnom priestore, keby bola vydávanou poetkou?
Keď si už myslel, že sa neozve, objavila sa ďalšia správa.

„Nič, čo človek napíše, nie je ponechané v pôvodnej po-
dobe. Nepotrebujem vydávať knihy. Nechať sa prežívať a sú-
diť. Keď to nejde doprava, musí to ísť doľava... Alebo hore...
Alebo dole... Alebo nech sa to aspoň točí...“

Michala takáto slovná exhibícia vždy potešila, aj keď si
nebol istý, či v skutočnosti nejde len o vyprázdnené zhrňa-
nie slov. Vlastne preto sem stále ešte chodil. Občas, aj keď
celkom výnimočne, tu mohol stretnúť zaujímavú spoločníč-
ku. Parafrazoval:

„Som hore, som dole, som za tebou, som pred tebou, som na obed aj večer...“

„My sme si už niekedy písali?“

„Nepísali.“

„Máš tu ešte nejaký iný nick?“

„Nemám.“

„Neklameš? Kto si? Z akej hádanky ťa poznám?“

Michal otvoril knihu, ktorá ležala vedľa starého koženého puzdra na okuliare, našiel v nej podčiarknutú pasáž a napísal:

„Som tvorca neba aj zeme... Tvorca pohorí a vôd... Som tvorca tajomstiev dvoch horizontov... Som svetlo aj tma... Som tvorca hodín a dní... Stvoriteľ tečúcich riek a žijúceho ohňa... Som Khepri ráno, Ra napoludnie a Atum večer...“

„Si, pravdepodobne, problémový... Neodpovedáš na otázky... Had jedovatý... Končím... Dobrú noc...“

Na konci vety bol smajlík s prižmúreným okom, ktorý tento Sophiin útok posúval do priateľskej polohy.

V okamihu, keď Michal vypínal notebook, jeho mobil položený na starožitnom secesnom stolíku začal vibrovať. Na malom displeji telefónu sa objavila fotografia Jeleny.

„Kde si?“

Michal veľmi dobre poznal tieto jej nočné prepady. Niekedy spolu pretelefonovali celé hodiny. Rozprávali sa o všetkom možnom. O Čechovových krátkych poviedkach, o Dostojevskom a jeho pocite viny, o Puškinovi, o filmoch Tarantina a Jarmuscha, o najnovšej politickej situácii.

„Tu som. A ty?“

V mobile sa ozval tajomný Jelenin šepot:

„Ja som pod stolom.“

„Kde?“

„Pod stolom v kuchyni.“

Michal počul, ako Jelena potláča smiech.

„Čo tam robíš?“

„Skrývam sa.“

„Pred kým sa skrývaš?“

„Pred všetkými. Pred hasičmi aj pred policajtmi...“

Michal prijal hru a tlmeno sa spýtal:

„A prečo tak šepkáš?“

„Aby som sa neprezradila.“

Jelena Filippovna zrazu zmenila hlas:

„Prepáč, že ti tak neskoro volám. Nešiel by si zajtra večer do Viedne na milongu? Potrebovala by som zmeniť vzduch. Keď sa nenadýchnem, určite sa zadusím. Všetko sa na mňa rúca.“

Michal Kahn si predstavil tango bar na Schwarzspanierstrasse. Stíšené svetlá nad tanečným parketom, dlhý bar s fľašami alkoholu za chrbtami hudobníkov, tanečnice oblečené do čiernych šiat, mužov držiacich v rukách poháre vína, vášnivé melódie starých piesní, neopakovateľnú atmosféru nočnej Viedne. Dohodli sa, že si zajtra ešte zavolajú a večer by mohli vyraziť.

Slová sú od Boha a najbližšie k Bohu je hudba. Hudba, ktorá sa mení na ladný pohyb tancujúcich dvojíc. Tangueros. Muž sa musí naučiť viesť a žena sa musí naučiť nasledovať ho. Viesť a nasledovať. Myslieť na toho druhého. Vycítiť jeho pohyb.